ט) **הנסכין** כשרין והזבח פסול. אי אפשר להיות [ט] לנסכין כשירים גמורין כיון דהזבח פסול אלא כלומר כשירין מפסול עצמן: **למעוטי** מאי. אי למעוטי קטרת קאתי הא תנא ליה סיפא וכן רובע ונרבע קתני בסיפא ולא הוה ליה למיתנייה [י] ראוי לו אלא המזבח מקדש את הפסולין:

והנסכים ירדו. שאין מזבח מקדש פסולין אלא הבאין בגלל עצמן אבל לא הבאין בגלל אחרים כדיליף ר"ש טעמיה בגמרא (מפרש): **גמ'** למעוטי מאי [י]. שלא נראה למזבח לדברי הכל: **אימורי קדשים קלים** [יא] **לפני זריקת דמן.** לא הוברר למזבח שזריקת דמן [יב] שלהן קובעתן לחלק גבוה לענין מעילה

גמ' ראוי לו אין שאין ראוי לו לא למעוטי מאי אמר רב פפא למעוטי [א]קמצין שלא קידשו [א] בכלי מתקיף לה רבינא מאי שנא מדעולא [א]דאמר עולא [ב]אימורי קדשים קלין שהעלן לפני זריקת דמן לא ירדו נעשו לחמו של מזבח הנך לא מיחסרו מעשה בגופייהו הני מיחסרו מעשה בגופייהו: ר' יהושע אומר כל הראוי לאישים כו': ורבן גמליאל נמי הכתיב עולה [ב] [1]על מוקדה ההוא לאהדורי [ג]פוקעין הוא דאתא ואידך לאהדורי פוקעין מנא ליה נפקא ליה [2]מאשר תאכל האש ואידך ההוא מיבעי ליה לעכולי עולה אתה מחזיר [ד]ואי אתה מחזיר עכולי קטורת דתני [ה]רבי חנינא [ג] בר מניומי בר' אליעזר בן יעקב [2]אשר תאכל האש את העולה על המזבח [ד] עכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עכולי קטורת ואידך לאו ממילא ש"מ דעכולי עולה מהדרינן: רבן גמליאל אומר כל הראוי כו': ורבי יהושע נמי הכתיב [ו]מזבח ההוא מיבעיא ליה מאי (טעמא) קאמר רחמנא [ה] כל הראוי למוקדה מקדש מזבח ואידך [3]מזבח אחרינא כתיב ואידך חד להיכא דהיתה לה שעת הכושר וחד להיכא דלא היתה לה שעת הכושר ואידך כיון דפסולין נינהו ורבינהו רחמנא לא שנא היתה לו שעת הכושר לא שנא לא היתה לו שעת הכושר: רבי שמעון אומר הזבח כשר כו': תניא רבי שמעון אומר [ז]עולה [ה]מה עולה הבאה בגלל עצמה אף כל הבאין בגלל עצמן יצאו נסכים הבאין בגלל זבח [ו] [ו]רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר [3]כל הנוגע במזבח יקדש שומע אני בין ראוי ובין שאינו ראוי ת"ל [4]כבשים מה כבשים ראויין אף כל ראוי ר"ע אומר [5]עולה [ז]מה עולה ראויה אף כל ראויה מאי בינייהו אמר רב אדא בר אהבה עולת העוף פסולה איכא בינייהו [ז] מר [ח]מייתי לה מעולה ומר מייתי לה מכבשים ולמאן דמייתי לה מכבשים הכתיב עולה אי כתיב כבשים ולא כתיב עולה ה"א אפילו מחיים כתב רחמנא עולה ולמאן דמייתי ליה מעולה הא כתיב כבשים אי כתיב עולה ולא כתיב כבשים הוה אמינא [ח] אפילו מנחה כתב רחמנא כבשים מאי איכא בין הני תנאי להני תנאי דמתניתין אמר רב פפא קמצים שקדשו בכלי איכא בינייהו לתנאי דידן לא ירדו לתנאי דמתניתא [ט]ירדו (ר"ל אמר) [ט] מנחה הבאה בפני עצמה לדברי כולן לא תרד לדברי רבי יוסי הגלילי ור"ע

מנחה

מה שאין כן בקדשי קדשים שהן מתחילתן לגבוה ואימוריהן עולין [יג] למזבח אבל קדשים קלים אין בהן מעילה אפי' באימוריהן כדתנינא בתורת כהנים י) את קדשי [יד] ה' המיוחדים לשם יצאו קדשים קלים אבל לאחר זריקת דמים יש מעילה באימוריהן דנפקא לן ו) מוכל [טו] חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים לאחר זריקת דמים למעילה ואפילו הכי קאמר לא ירדו: **בגופייהו.** דאיפסולן [טז] בדבר אחר הוא: **ההוא לאהדורי פוקעין.** דלאו [יז] אפסולין קאי אלא אכשרין שפוקעין מן היקידה איספקלטייר"ל [יח] וקאמר קרא שיחזירה [יט] למוקדה דעל מוקדה משמע מוקד שהיה לה כבר [כ]: **אשר תאכל האש כו'.** קרא יתירא הוא דפשיטא דדשן מאשר תאכל האש הוא אלא לדרשא אתא אשר תאכל [כא] האש ותפקעם העולה [כב] מעל המזבח חזור והעלם על המזבח: **לאו ממילא ש"מ כו'.** הילכך לא בעי קרא אחריני: **מקדש מזבח.** ללמדך טעמא [כג] שלא ירד משום קדושת מזבח הוא: **מזבח אחרינא כתיב.** כל הנוגע במזבח יקדש (שמות כט): **שעת הכושר.** להקטרה לפני פסולו ח) כגון לן ויוצא וטמא: **לא היתה לו שעת הכושר.** נשחט [כד] חוץ לזמנו וחוץ למקומו: **ת"ל כבשים.** וסמיך [כה] ליה וזה אשר תעשה על המזבח: **ר' עקיבא אומר עולה.** בהאי קרא כתיב [כו]: **מר מייתי לה מעולה.** דלא תרד דאף עולת העוף משמע ומר מייתי לה לקידושי פסולין מכבשים בהמה ולא עוף: **כתב רחמנא עולה.** משראוי לעלות: ה"ג **קמצים שקדשו בכלי איכא בינייהו לתנא** [כז] **דידן לא ירדו לתנא דמתניתא ירדו:** **קמצים שקידשו בכלי.** ונפסלו: **לתנאי דידן.** רבן גמליאל ורבי יהושע לא ירדו דגמרי לה ממוקדה וממזבח והני כני מזבח ומוקדה נינהו עד [כח] שלא נפסלו: **לתנאי דמתניתא.** רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא ירדו דעולה בעינן אבל מנחה תרד:

למעוטי קמצים שלא קדשו בכלי. לכאורה אפילו אליבא דר"ש קאי דאמר לקמן (דף פד.) נשפך דמה דלא ירד חדא לכולהו תנאי מיבעי ליה לאשכוחי שאין ראוי לו ועוד מדפריך עלה מ"ש מדעולא דהאיא דעולא אתיא כר"ש דלרבי יהודה ירדו מדאמר עלה רבי זירא לקמן אף אנן נמי תנינא שנשפך דמה כו' וכי קאמר למעוטי קמצים שלא קדשו בכלי הכי נמי דהוה מצי למימר לרבי יהודה למעוטי אימורי קדשים קלין שהעלן לפני זריקת דמים דירדו אלא משום דאיירי לר' שמעון נקט הכי והקשה ה"ר חיים דהא שמעינן לר' שמעון בהקומץ רבה (מנחות דף כו.) דקומץ לא בעי קידוש כלי וצריך לומר על כרחין דהכא אליבא דרבנן נקט דבעו בקומץ קידוש כלי כדקיימא לן בכל דוכתי ולא כרבי שמעון ולרבי שמעון משכחת לה שאין ראוי לו כגון לבונה קודם קמיצת הסולת שהלבונה ניתרת בקמיצת הסולת ועוד נראה דההיא דעולא ככולי עלמא דבכל דוכתי מייתי לה הכא ובפ"ק דמעילה (דף ז:) ועוד מדפריך מאי שנא מדעולא ולא פריך מ"ש ממתני' שנשפך דמה וכן במעילה דמייתי מדעולא ולא מייתי ממתני' דנשפך אע"ג דמייתי דומה לדומה מתמה [לא] משמע דההיא דעולא ככולי עלמא דאפי' ר' יהודה מודה דנעשו לחמו של מזבח ולא דמי לנשפך דמה כיון דליכא זריקה [לב] דמה והא דאמר רבי זירא לקמן אף אנן נמי תנינא [לג] לר"ש מוכח שפיר דנעשה לחמו של מזבח ודחי הש"ס דאפילו לרבי שמעון אין כאן ראיה וה"ה דהוה מצי למימר דלר"ש פשיטא וכי איצטריך ליה לעולא לאשמועינן אליבא דר' יהודה:

ההוא לאהדורי פוקעין הוא דאתא. ומהא דדרשינן לקמן ועשית עולותיך הבשר והדם עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידים ועצמות לא נפקי פוקעין דקסבר האי תנא דלא אמרינן ממילא שמעינן מינה כי היכי דנפקא [לד] לן בסמוך מאשר תאכל האש את העולה דדרשינן עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי קטרת ומאן דלית ליה ממילא שמעת מינה הכי נמי הוה מצי למידרש פוקעין מועשית ומ"מ תרוויהו צריכי מאשר תאכל האש [לה] דמועשית לא הוה ממעטין קטרת כיון דכל הקרבנה הוא כמו בשר ודם ועוד יש לומר דהיינו טעמא דלא נפקא פוקעין מדדרשינן עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידים ועצמות משום דהוה מוקמינא ליה משפירשו מן המערכה ועודם על גבי המזבח ולא נפלו לארץ אבל נפלו לארץ אפילו [לו] עיכולי עולה אי אתה מחזיר: **ואי** אתה מחזיר עיכולי קטרת. עיכולי לבונה לא ממעט דמהדרינן להו כדמוכח בהקומץ רבה (מנחות דף כו:) והיינו טעמא דעל המזבח כל הראוי למזבח המילון קאמר: **מה** עולה ראויה. וצריך לדקדק בכולה שמעתין דמרבינן כל הקרבנות אע"ג דכתיב עולה: **הוה** אמינא אפילו מחיים. ובדוקין שבעין ואליבא דרבי עקיבא כדאמר לקמן כתב רחמנא עולה שראוי [לז] לעלות: (**כל** עולין) אפילו מנחה. תימה דבפרק שתי מדות (מנחות דף צ:)* ממעטים מנחה ונסכים מדכתב עולה ויש לומר דשאני התם דמסתבר עולה דווקא דכולה כליל דדומיא דנסכים דכולה למזבח אי נמי שאני הכא דכתיב כל הנוגע במזבח יקדש דכל משמע לרבויי אי נמי משום דכתיב זאת תורת דריבה תורה אחת לכל העולין:

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה ה:
ד ב מיי' שם הלכה יג:
ה ג מיי' פ"ו מהל' מעה"ק הלכה ג:
ו ד מיי' פ"ג מהל' תמידין ומוספין הלכה ג:
ז ה מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה ג:
ח ו מיי' שם הלכה טו:
ט ז מיי' שם הלכה ה:

תורה אור השלם

1. צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו, ב
2. וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ו, ג
3. שִׁבְעַת יָמִים תְּכַפֵּר עַל הַמִּזְבֵּחַ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל הַנֹּגֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ: שמות כט, לז
4. וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנַיִם לַיּוֹם תָּמִיד: שמות כט, לח
5. עֹלַת תָּמִיד לְדֹרֹתֵיכֶם פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר אִוָּעֵד לָכֶם שָׁמָּה לְדַבֵּר אֵלֶיךָ שָׁם: שמות כט, מב

מוסף רש"י

נעשו לחמו של מזבח. דקלטן מזבח, דכיון דמיד גופא יהא כי הדר וזריק הדם לאחר העלאת אימורין הויא זריקה ולא ירדו (מעילה ז:). אשר תאכל האש. קרי ביה תעוכל (מנחות כו:). עכולי עולה. פוקעין שפקעו מעל האש יקרי ביה אשר תאכל את העולה על המזבח (יומא מה:). שומע אני בין ראוי ובין שאינו ראוי. כגון דבר שלא היה פסולו בקודש כגון הרובע והנרבע ומוקצה ונעבד והטריפה וכיוצא בהן: אף כל ראוי. שנראה לו כבר ונפסל משבא לעזרה, כגון הלן והיוצא והטמא ושנשחט במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו וכיוצא בהן (שמות כט לז):

ליקוטים

שייך לעמ' הבא

פרם לנשחטה בלילה ושנשפך דמה כו'. יש להסתפק אם משלה בהם האור אם תרד או לא. דאפשר דכי היכי דמהני משלה האור לשאר פסולים דירדו שיעלו ה"נ מהני להנך דלא ירדו, או דילמא לא דמי. ובפס"ם פרת חטאת דף קי"ב ע"א גרסינן קדשי קדשים ששחטן בדרום אם עלו לא ירדו, איבעיא להו ירדו מהו שיעלו. כן היא גירסת התוס' שם. וכתבו דבריש פ"ק דמעילה נחלקו רבא ורב יוסף אם עלו מהו שירדו והכא פשיטא ליה דאם עלו לא ירדו, הכא מיירי במשלה בהם האור ומשו"ה אליבא דכ"ע אם עלו לא ירדו. נקטינן דאף לרבא דס"ל בשחיטת דרום אם עלה ירד, אם משלה בהם האור לא ירד, וה"ה לדידן בשאר פסולים כגון שחיטת לילה או נשפך דמה או יצאת דאם משלה בהם האור לא ירדו, ומיהו נ"ל דאליבא דכ"ע אם ירדו הנך פסולין אע"ג דמשלה בהם האור לא יעלו, ורב יוסף דקאמר יעלו היינו דווקא בשחיטת דרום דס"ל דאם עלה לא ירד אפילו שלא משלה בו האור מהני ליה משלה בו האור לאם ירד שיעלה, אבל בדברים שאם עלה ירד לא מהני משלה בו האור אלא חד דינא דהיינו שאם עלה לא ירד אבל לא תרי

מסורת הש"ס

א) לקמן פה. מעילה ז:, ב) עי' ירוש' יומא פ"ב ה"ב (ע"ש במפרשים), ג) [יומא מה: ע"ש מנחות כו:], ד) ת"כ צו פ"א ה"ט ע"ש, ה) [סנהדרין לז.] ת"כ שם ה"ב–ג, ו) ויקרא רבה רפ"ב, ז) חולין קיז. תמורה לב: מעילה טו., ח) לקמן צב., ט) שייך לע"א, י) [וסם ד"ה אפילו.

לעזי רש"י

אישקלטיי"ר. להתפוצץ.

שינויי נוסחאות

א] קדשו (כתה"י): ב] תיבת עולה ליתא בכתה"י: ג] חנניא בר מניומי בדבי ר' אליעזר בן יעקב (שיח וכ"ה ביומא מה ע"ב, ועי' מנחות כו ע"ב וגפ"ת שם): ד] תיבות על המזבח נמחק (שיח): ה] רחמנא על מוקדה כל כצ"ל (שיח): ו] תניא רבי כצ"ל (שיטמ): ז] נ"א בינייהו מאן דמייתי מכבשים עולת העוף לא ומאן דמייתי לה מעולה אפילו עולת העוף ולמאן (כייצ): ח] נ"א הו"א כל עולין ואפילו מנחה (כייצ. וכ"ה בתוס'): ט] נ"ל אמר ריש לקיש (יהגרי"ב): י] פ"א למעוטי מאי אמר רב פפא למעוטי קמצים כו' פי' דלא נראו למזבח (ב"ש): יא] קלים שהעלן וכו' שלא הוברר כצ"ל (שיח): יב] נ"ל דמים (שיח): יג] נ"ל עומדין (שיח): יד] נ"ל מקדשי ותיבת את נמחק (רש"ש): טו] נ"ל מכל (רש"ש): טז] דפסולין מחמת דבר אחר הוא דהייטו זריקת הדם כצ"ל (שחו"י): יז] נ"ל לאו (צ"ק): יח] פי' להתפוצץ (לעזי רש"י): יט] שיחזירם למוקד (כייצ): כ] כבר קרי בה מוקדה מפיק ה"א, כספר יגן (שיח, כ"ב וג"י): כא] תאכל (שיח): כב] העלה על כצ"ל (שחב"ו, ועי' רפ"ם): כג] נ"ל דטעמא (שיח): כד] נ"ל כגון נשחט (בישו"כ"י): כה] נ"ל דסמיך (שיח): כו] כתיב עולה (שיח): כז] לתנאי כו' לתנאי כו' כצ"ל (באה"ם): כח] עד שנפסלו (כייצ): כט] נ"ל לנסכים להיות (ימב"ע): ל] למיתני (שיח): לא] תיבת מתמה נמחק וצ"ל מ"מ משמע (צ"ק וכ"ע): לב] זריקה ממה נפשך (זי"ה): לג] תנינא מר"ש משום דלר"ש מוכח כצ"ל (צ"ק): לד] נ"ל דלא נפקא (שיח): לה] האש לא הוה ממעטינן גידים ועצמות משום דבני אכילת אש על המזבח נינהו כשהם מחוברים אבל קטורת ממעטינן דעל המזבח כל הראוי למזבח (חיצון כגלי"ן) קאמר, מועשית עולותיך הבשר והדם לא הוה ממעטינן קטורת כצ"ל (שיח, וכ"ב וג"י, ועי' לקמן פו ע"ב תוד"ה עיכולי, ועי' צ"ק): לו] נ"ל הו"א אפילו (שיח): לז] משראוי (שמכ"י): לח] נל"ל להשמיענו דאף בקמצים שלא קדשו בכלי אם עלו ירדו לר"י (גליון):

שיטה מקובצת

למעוטי קמצין שלא קידשו בכלי.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones